

การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษา ของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

A Study of Problems in Dual Education Curriculum Administration of San Kamphaeng Technical College, Chiang Mai Province

ภาสกร ฝันอาย¹ ณัฐิยา ตันตรานนท์²

Pasakorn Funeye¹, Nuttiya Tantranont²

(วันรับบทความ 14 พฤศจิกายน 2565, วันแก้ไขบทความ 27 ธันวาคม 2565, วันตอบรับบทความ 27 ธันวาคม 2565)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 44 คน ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างจากวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จำนวน 10 คน และกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนเชิงดาววิทยาคม จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามสภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 1.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาเป็นด้านที่มีปัญหาการบริหารจัดการมากที่สุด ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 1.14) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 1.13) และด้านการจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 1.49) ตามลำดับ ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะในการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นจากการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม ได้แก่ การจัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน การสร้างความเข้าใจให้ตรงกับวิชาเรียน การพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้และความสามารถตรงกับสายอาชีพ มีคุณสมบัติตามมาตรฐาน การจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนรู้ภาคปฏิบัติให้เพียงพอและครบตามจำนวนนักเรียน การบริหารหลักสูตรทวิศึกษาโดยร่วมกันพัฒนาหลักสูตรที่มีความเข้าใจง่ายและตรงกับจุดประสงค์ เน้นการปฏิบัติงานได้จริง รวมไปถึงการนำหลักการ 4M มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพและเกิดความยั่งยืน

คำสำคัญ : การบริหารหลักสูตร หลักสูตรทวิศึกษา การบริหารการศึกษา

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, pasakorn9888@gmail.com

¹ Master of Education Student, Educational Administration Program, Chiang Mai Rajabhat University.

² อาจารย์ ดร. ภาควิชาเทคนิคการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, nuttiya18@g.cmru.ac.th

² Lecturer Dr., Department of Technical Education, Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University.

Abstract

This research aimed to study the problems in dual education curriculum administration of San Kamphaeng Technical College, Chiang Mai Province. The sample group was a total of 44 people, consisting of 10 people from San Kamphaeng Technical College, and 34 people from Chiang Dao Wittayakom School. The tool used in this research was the questionnaire of the problems in dual education curriculum administration. The statistics used for data analysis were percentage, average, and standard deviation.

From the research results, it was found that the problems in dual education curriculum administration of San Kamphaeng Technical College, Chiang Mai province was at a moderate level ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 1.35). However, when considering in details, it was found that curriculum design was the most problematic management aspect with the average at a moderate level ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 1.14), followed by teaching and learning management ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 1.13), and vocational education management ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 1.49), respectively. Accordingly, suggestions for more effective curriculum administration of dual education from an analysis of open-ended questions of questionnaire include training on teaching dual curriculum, building an understanding of related subjects, developing teachers with knowledge and abilities to obtain the standard qualifications, providing adequate learning materials for practical study according to the number of students, enhancing curriculum administration for effective education, emphasizing on practical work, as well as using the concept of 4M in curriculum development for quality and sustainability.

Keywords: Curriculum Administration, Dual Curriculum, Education Administration

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศ และเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ ซึ่งมีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความเจริญรุ่งเรืองของสังคม แต่ในสภาวะการณ์ปัจจุบันทั่วโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม การเมือง และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้ทันกับสถานการณ์โลกที่เต็มไปด้วยความรู้และข้อมูลที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งต้องวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศให้ก้าวทันต่อกระแสอาชีพในปัจจุบันและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งในกลุ่มประเทศอาเซียน มีจุดมุ่งหมายสำคัญร่วมกันในการยกระดับการแข่งขันของภูมิภาค การเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานเสรี โดยเฉพาะการพัฒนามาตรฐานทางการศึกษาร่วมกันของสถาบันการศึกษาในภูมิภาค และการร่วมแบ่งปันทรัพยากรทางการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การขยายโอกาสทางการศึกษาของบุคลากรในภูมิภาค รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันเพื่อรองรับการปรับตัว ดังนั้น ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนากำลังคนให้เป็นมาตรฐานเทียบเท่ากับอาเซียนหรือนานาชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

แนวโน้มความต้องการทางด้านแรงงานและการจ้างงานของประเทศไทยมีความหลากหลายขึ้นสืบเนื่องจากนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเป็นนโยบายส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยี จนเกิดแรงผลักดันให้ประเทศไทยมีการเตรียมความพร้อมให้ทันต่อกระแสของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ด้วยการสร้างคนหรือทรัพยากรมนุษย์ให้เพียงพอและมีคุณภาพ ตรงกับความต้องการของกระแสเศรษฐกิจและสังคม การส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนทางด้านสายอาชีพหรืออาชีวศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งต่ออนาคตของประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2558) ที่ได้กำหนดนโยบายการผลิตผู้เรียนด้านอาชีวศึกษาให้มากขึ้น เพื่อรองรับการจ้างงานทั้งภาคธุรกิจบริการ ภาคอุตสาหกรรม และภาคการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มอาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานที่กำลังขยายตัวทุกภาคส่วน พร้อมทั้งเร่งประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจให้นักเรียนเกิดความสนใจเรียนทางด้านอาชีวะมากขึ้น แต่เนื่องจากสภาพปัจจุบันค่านิยมของผู้ปกครองและผู้เรียนที่มุ่งเรียนประเภทสามัญศึกษาเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามีแนวโน้มที่สูงขึ้น จึงส่งผลกระทบต่อผลผลิตทางการศึกษาที่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการด้านกำลังคนในระดับฝีมือของสถานประกอบการ โดยข้อมูลในปี พ.ศ. 2556 ได้กล่าวถึงปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคอุตสาหกรรม 4 แสนคน และมีแนวโน้มที่การขาดแคลนแรงงานจะเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องสืบเนื่องจากอัตราการเกิดของประชากรไทยที่ลดลง ขณะเดียวกันความต้องการทางด้านแรงงานที่เพิ่มขึ้นจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ควบคู่กันไป เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพและสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงาน ในการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดให้มีการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โดยจัดทำโครงการความ

ร่วมมือระหว่างสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกับสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาด้านวิชาชีพให้แก่ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามความถนัดและความสนใจ โดยการขยายวิชาชีพและกลุ่มเป้าหมายเข้าสู่ระบบการจัดการอาชีวศึกษาให้ชัดเจนทั่วถึงและรวดเร็วขึ้น สำหรับเป็นทางเลือกของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความประสงค์จะเรียนควบคู่กันไปทั้งประเภทสามัญศึกษาและประเภทอาชีวศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาผู้เรียนจะได้รับวุฒิการศึกษาทั้งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพด้านวิชาชีพเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ อย่างไรก็ตาม ประเด็นปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษามีหลากหลายด้าน ประกอบด้วย 1) ผลผลิตทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษายังไม่สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ 2) ผู้สำเร็จการศึกษามีทักษะด้านสมรรถนะวิชาชีพและสมรรถนะทั่วไปซึ่งไม่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ 3) สถิติการใช้งบประมาณด้านการศึกษาของประเทศไทยมีมูลค่าการลงทุนสูงเป็นอันดับ 2 ของโลก แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยภาพรวมยังตกต่ำ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2557) 4) การขาดแคลนแรงงานคุณภาพ โดยคุณสมบัติของแรงงานไม่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ 5) แรงงานไทยในระดับอาชีวศึกษามีแนวโน้มลดลง สืบเนื่องจากผู้อยู่ในวัยเรียนตัดสินใจเลือกเรียนสายสามัญ (มัธยมปลาย) มากกว่าสายอาชีพ และ 6) สภาพการบริหาร ภาวลักษณ์ ชื่อเสียงของอาชีวศึกษากำลังก้าวสู่ยุคเสื่อมโทรม จึงส่งผลให้เกิดภาวะขาดแคลนแรงงานอาชีวะ (มังกร หริรักษ์, 2554)

ปัญหาข้อจำกัดในการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาของประเทศ มีผลมาจากการด้อยคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษา จึงก่อให้เกิดปรากฏการณ์สำคัญและเป็นจุดเปลี่ยนของการอาชีวศึกษาไทย โดยอาศัยบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งได้บัญญัติและรับรองสิทธิอันชอบธรรมว่าด้วยการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพ (รัตนา จันทรรวม, 2560) จึงมีความจำเป็นอย่างมากที่หน่วยงานการศึกษาด้านการอาชีวศึกษาต้องทำการทบทวนบทบาทและกระบวนการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา รวมถึงการศึกษาหารูปแบบการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้แรงงานได้ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ใน 9 ประเด็น ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน 2) การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา 5) การวัดและประเมินผล 6) การโอนผลการเรียน 7) การสำเร็จการศึกษา 8) การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ และ 9) การประกันคุณภาพหลักสูตร เพื่อให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรทวิศึกษา ใช้ในการปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมหลักสูตรทวิศึกษาในโรงเรียนให้ดีขึ้นและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

การทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรทวิศึกษา ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการทบทวนและสังเคราะห์วรรณกรรมตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การบริหารหลักสูตร

การบริหารจัดการหลักสูตร เป็นการบริหารงานที่มีขอบข่ายกว้างขวาง ครอบคลุมหลายมิติและเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย โดยต้องอาศัยองค์ประกอบและปัจจัยเกื้อหนุนต่าง ๆ มากมาย เปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยการบริหารหลักสูตร เป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การขับเคลื่อนหลักสูตรของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้จะต้องอาศัยการบริหารหลักสูตรที่ดี อาศัยความร่วมมือของผู้มีส่วนร่วมในหลักสูตรอย่างรอบคอบ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังจะเห็นได้จากการกล่าวถึงความหมายของการบริหารหลักสูตรในแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง กระบวนการบริหารงานการใช้หลักสูตร แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ การเตรียมการหลักสูตร การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร

จำนงค์ บุญเรือง (2556) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการบริหารจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรและเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร โดยพิจารณาถึงปัจจัยในแต่ละด้าน อาทิ งบประมาณ สื่อ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่

รุ่งทิพา จันทน์วัฒนวงษ์ (2557) การบริหารหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้จริงในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งต้องอาศัยการทำงานจากหลายฝ่าย เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนหลักสูตรไปในทิศทางที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายหลักสูตร โดยมีทั้งการบริหารงานบุคคล งานวิชาการ งานงบประมาณ รวมไปถึงงานบริการ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้

จากการศึกษาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การวางแผน การจัดการส่งเสริม สนับสนุน เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาผู้เรียน และมีการติดตามประเมินผลหลักสูตร โดยการบริหารทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้เชื่อมโยงสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ มีคณะทำงานที่รับผิดชอบโดยตรงและชัดเจน มีเป้าหมายและหลักในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างสูงสุดและเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

2. การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) กล่าวถึงการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาว่า เป็นแนวคิดใหม่ และเป็นการสร้างนวัตกรรมในการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ ที่เป็นการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม. 6) ในการศึกษาทางด้านวิชาชีพ เพื่อเพิ่มทักษะและความรู้ความสามารถ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการประกอบอาชีพ รวมทั้งเพิ่มโอกาสในการมีงานทำมากกว่าการมีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) เพียงอย่างเดียว ซึ่งการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาเป็นความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานประกอบการต่าง ๆ ในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนร่วมกัน การเทียบโอนหน่วยกิต รวมทั้งการฝึกงานในสถานประกอบการ อย่างไรก็ตาม คาบเวลาในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนทางด้านอาชีวศึกษา หรือการเพิ่มทักษะวิชาชีพจะมีเวลาค่อนข้างจำกัด นักเรียนในโครงการทวิศึกษาจะเรียนวิชาสามัญที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และเรียนวิชาชีพที่สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนภาคปฏิบัติหรือได้ฝึกปฏิบัติงานจริงกับสถานประกอบการต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

ชลธาร สมานธิ (2560) และ ศรีวรรณ มีคุณ (2559) กล่าวว่า การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา คือ การจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ให้แก่ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความประสงค์จะเรียนในสายวิชาชีพ เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาครบตามหลักสูตรจะได้รับประกาศนียบัตรรับรองวุฒิการศึกษาทั้งในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพพร้อมกัน

ภัทรพงษ์ ปองดี (2560) กล่าวถึงการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาว่า เป็นการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้ด้านอาชีพจากการฝึกปฏิบัติจริง อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนวัยเรียนและวัยทำงานได้เข้าถึงการศึกษาอาชีวศึกษาได้มากขึ้น สอดรับนโยบายรัฐบาลที่ต้องการผลิตกำลังคนระดับฝีมือที่มีคุณภาพและมาตรฐานให้มีปริมาณเพียงพอและตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2559) กล่าวว่า การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และ พ.ร.บ.การอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 หลักการของกฎหมาย กำหนดให้มีคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่เสนอแนะนโยบายสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้จัดการศึกษาอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งมีหลักการสำคัญ ดังนี้ 1) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตรา 34 วรรคสอง กำหนดให้มีคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบายแผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ ที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ และ 2) พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 12 กำหนดให้สถานศึกษาอาชีวศึกษา

พัฒนาการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพเฉพาะด้าน หากสถานศึกษาอาชีวศึกษาแห่งใดมีความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์เฉพาะด้านในสาขาวิชาชีพ ให้คณะกรรมการการอาชีวศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาอาชีวศึกษานั้น เพื่อให้สามารถจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพได้อย่างต่อเนื่อง และได้รับการพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

จากการศึกษาข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาเป็นการศึกษาเรียนร่วม หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรแกนกลางของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2556 เมื่อเรียนจบหลักสูตรได้วุฒิการศึกษา 2 วุฒิ คือ ประกาศนียบัตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) และประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ซึ่งเป็นการสร้างนวัตกรรมในการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ ที่เป็นการร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานประกอบการต่าง ๆ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านอาชีพจากการฝึกปฏิบัติงานจริงรวมทั้งการฝึกงานในสถานประกอบการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพและตรงต่อความต้องการของตลาดแรงงาน

ระเบียบวิธีวิจัย

แบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหาร 10 คน ครูผู้สอนหลักสูตรทวิศึกษา 16 คน บุคลากรที่รับผิดชอบงานหลักสูตรสถานศึกษา 12 คน กรรมการสถานศึกษา 16 คน นักเรียนทวิศึกษา 114 คน รวมทั้งหมดจำนวน 168 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมีทั้งหมด 44 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย บุคลากรจากวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จำนวน 10 คน ได้แก่ ผู้บริหาร 3 คน ครูผู้สอนหลักสูตรทวิศึกษา 3 คน บุคลากรที่รับผิดชอบงานหลักสูตรสถานศึกษา 3 คน และกรรมการสถานศึกษา 1 คน และ บุคลากรและนักเรียนจากโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จำนวน 34 คน ได้แก่ ผู้บริหาร 3 คน ครูผู้สอนหลักสูตรทวิศึกษา 5 คน บุคลากรที่รับผิดชอบงานหลักสูตรสถานศึกษา 3 คน กรรมการสถานศึกษา 1 คน นักเรียนทวิศึกษาระดับชั้น ม.4 (ปวช.1) 5 คน นักเรียนทวิศึกษาระดับชั้น ม.5 (ปวช.2) 7 คน และนักเรียนทวิศึกษาระดับชั้น ม.6 (ปวช. 3) 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่งหน้าที่ สังกัด ระดับการศึกษา อายุ ประสบการณ์ทำงาน มีลักษณะเป็นตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพงร่วมกับโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ มีลักษณะเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพงร่วมกับโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษา
2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
3. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยหาค่า IOC ในแต่ละข้อมีมากกว่า 0.67 จึงจะนำไปใช้ โดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา (IOC) มีดังนี้

- +1 หมายถึง คำถามสอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามสอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่
- 1 หมายถึง คำถามไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนหลักสูตรทวิศึกษา แผนกวิชาช่างยนต์ โรงเรียนแม่อนวิทยาลัย ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่จะใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริงในการวิจัย
5. นำแบบสอบถามไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษารั้วนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านสภาพการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพงร่วมกับโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 44 คน โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ติดต่อประสานงานและจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างในวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง และโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่
2. นำแบบสอบถามการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาไปสอบถามกลุ่มตัวอย่าง
3. นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแยกตามข้อมูลของแบบสอบถาม ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบมาตรประมาณค่า โดยใช้เกณฑ์กำหนดน้ำหนักคะแนนและมาตรประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert scales) ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง สภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยรวมรายด้าน แบ่งกลุ่มค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยใช้เกณฑ์การแบ่งระดับของบุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว (2535) ดังนี้

- 4.51-5.00 หมายถึง สภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง สภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับ มาก
- 2.51-3.50 หมายถึง สภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายถึง สภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับน้อย
- 1.00-1.50 หมายถึง สภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิดด้านปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษา ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อโดยการจัดลำดับความถี่ในแต่ละประเด็น

ผลการวิจัย

ผลการสอบถามสภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพงจังหวัดเชียงใหม่ จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 44 คน แบ่งเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 79.55 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 20.45 ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษา และบุคลากรรับผิดชอบโครงการ คิดเป็นร้อยละ 50.00 และเป็นนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 50.00 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในสังกัดโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม คิดเป็นร้อยละ 77.27 และอยู่ในสังกัดวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง คิดเป็นร้อยละ 22.73 สามารถสรุปความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษา ได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	ลำดับที่
1) การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน	3.32	1.19	ปานกลาง	5
2) การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา	3.70	1.14	มาก	1
3) การจัดการเรียนการสอน	3.48	1.13	ปานกลาง	2
4) การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา	3.44	1.49	ปานกลาง	3
5) การวัดและประเมินผล	3.38	1.51	ปานกลาง	4
6) การโอนผลการเรียน	3.23	1.27	ปานกลาง	6
7) การสำเร็จการศึกษา	3.22	1.75	ปานกลาง	7
8) การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ	3.05	1.21	ปานกลาง	8
9) การประกันคุณภาพหลักสูตร	2.99	1.50	ปานกลาง	9
ภาพรวม	3.31	1.35	ปานกลาง	

ตารางที่ 1 พบว่า การบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีสภาพปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 1.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายย่อยที่มีสภาพปัญหามากใน 3 ลำดับแรก จาก 9 ประเด็นย่อย พบว่า ด้านการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 1.14) รองลงมา คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 1.13) และด้านการจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา ตามลำดับ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 1.49)

สำหรับสภาพปัญหาในการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จากการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม พบว่า 1) ด้านการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา ยังขาดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ตรงต่อความต้องการและตอบสนองต่อสภาวการณ์ปัจจุบัน 2) ด้าน

การจัดการเรียนการสอน ยังขาดการประชุมวางแผนและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน และยังไม่มีการสำรวจสถานประกอบการด้านข้อมูลพื้นฐาน ความจำเป็น และความต้องการของชุมชน และ 3) ด้านการจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา ยังขาดการวางแผนในการจัดทำหลักสูตรร่วมกัน ขาดการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน ขาดการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรที่ต่อเนื่อง และยังขาดความรู้ในการวิเคราะห์และประยุกต์ใช้ข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้ตรงต่อสภาวะการณ์ปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในคำถามปลายเปิดของแบบสอบถาม พบว่า การบริหารหลักสูตรทวิศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญและต้องได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงควรมีการจัดอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอน สร้างความเข้าใจให้ตรงกับวิชาเรียน พัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้และความสามารถตรงกับสายอาชีพ มีคุณสมบัติตามมาตรฐาน จัดสรรวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนรู้ภาคปฏิบัติให้เพียงพอและครบตามจำนวนนักเรียน รวมไปถึงการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาโดยรวมกันพัฒนาหลักสูตรที่มีความเข้าใจง่ายและตรงกับจุดประสงค์ เน้นการปฏิบัติงานได้จริง การนำหลักการ 4M มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพและเกิดความยั่งยืน

อภิปรายผล

การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ตาม มีประเด็นที่น่าสนใจซึ่งสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา จำเป็นต้องกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหาและรายละเอียดของรายวิชาที่ตรงต่อความต้องการและตอบสนองต่อสภาวะการณ์ปัจจุบัน โดยต้องวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา และสาขางานที่เหมาะสม มีการนำโครงสร้างหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพมาบูรณาการเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยจัดให้มีความเหมาะสมตามหลักสูตรทวิศึกษา สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาต้องจัดทำโดยคณะครูในโรงเรียน หรือร่วมกับโรงเรียนอื่น โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งวางแผนการใช้หลักสูตร ทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้ การกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมายของสถานศึกษา และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสำคัญ

2. การจัดการเรียนการสอน จำเป็นต้องมีการประชุมวางแผนและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน และมีการสำรวจความต้องการของสถานศึกษาและชุมชนด้านเนื้อหาการเรียนการสอน โดยต้องเตรียมความพร้อมทางด้านห้องปฏิบัติการ เครื่องมือ อุปกรณ์ วัสดุฝึก และครุภัณฑ์มาตรฐานตามที่สาขาวิชากำหนด มีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอเหมาะสม และพัฒนาครูผู้สอนให้เป็นครูมืออาชีพที่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอน ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์การสอนของทศนา แคมมณี (2559) ที่ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรจะต้องมุ่งเน้นความคาดหวังของสถานประกอบการเป็นสำคัญ นอกจากนี้ ในทุกรายวิชาควรมุ่งเน้นการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลและความ

รับผิดชอบ และการเรียนรู้ทักษะในการวิเคราะห์ การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยผู้สอนควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ กิจกรรมที่แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ โดยการนำเสนอโครงงานใหม่ ๆ กิจกรรมที่มอบหมายให้ทำงานเป็นทีม กิจกรรมที่ต้องใช้เทคโนโลยีในการวิเคราะห์ออกแบบ พัฒนา และนำเสนอผลงาน กิจกรรมที่ต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง นอกจากนี้ ผู้สอนยังต้องมีกลยุทธ์ในการวัดผลที่หลากหลายและเด่นชัด เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จและเกิดความรู้ที่ถาวร

3. ด้านการจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา จำเป็นต้องมีการวางแผนในการจัดทำหลักสูตรและการปฏิบัติตามแผนงานร่วมกัน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2561) ที่ได้กล่าวว่า การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา และการจัดการเรียนการสอนในสองสถานศึกษาตามโครงการการจัดการศึกษาเรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะต้องวางแผนร่วมกันในการดำเนินการเทียบและโอนผลการเรียนรายวิชาพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือรายวิชาบังคับของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เข้าสู่รายวิชาในหมวดวิชาทักษะชีวิตและหมวดวิชาเลือกเสรี ตามที่กำหนดไว้ในตารางเทียบรายวิชา ในบทที่ 2 พร้อมทั้งจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาทักษะวิชาชีพให้ครบตามโครงสร้างหลักสูตร ตามเงื่อนไขของการตัดสินผลการเรียนเพื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2556 และนักเรียนต้องผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะ

1. คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรทวิศึกษาควรร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลด้านการบริหารหลักสูตรทวิศึกษา แล้วนำผลการวิเคราะห์มาพัฒนาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการเรียนของนักเรียนในหลักสูตรทวิศึกษา
2. คณะกรรมการจัดทำหลักสูตรควรร่วมมือกันจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจด้านหลักสูตรทวิศึกษา และปรับให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของโรงเรียนและท้องถิ่นนั้น ๆ

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่องสภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพงจังหวัดเชียงใหม่ ในประเด็นการบริหารหลักสูตรทวิศึกษา 9 ด้าน ประกอบด้วย 1) การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน 2) การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา 5) การวัดและประเมินผล 6) การโอนผลการเรียน 7) การสำเร็จการศึกษา 8) การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ และ 9) การประกันคุณภาพหลักสูตร พบประเด็นปัญหาการบริหารหลักสูตรทวิศึกษาจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ 1) การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอน และ 3) การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา โดยข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาประกอบด้วย 1) การจัดหลักสูตรให้ตรงต่อความต้องการของผู้เรียน โดยการวางแผนและกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรร่วมกัน 2) การจัดอบรมครูผู้สอนให้มีความรู้และความสามารถตรงกับสายอาชีพ และมีคุณสมบัติตามมาตรฐานที่กำหนด และ 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมและการนำหลักการ 4M มาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืน ซึ่งผู้ที่สนใจสามารถนำไป

ปรับใช้ตามบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้เหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นแต่ละแห่ง ซึ่งจะทำให้หลักสูตรตรงต่อความต้องการของผู้เรียน สามารถพัฒนาผู้เรียนให้น้องมีความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้บริหาร คณะครู บุคลากร ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนเชียงดาววิทยาคมและวิทยาลัยเทคนิคสันกำแพง ที่ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *การจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *การส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนทางด้านสายอาชีพหรืออาชีวศึกษา*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (24 เมษายน 2560). *การจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษา*. <https://www.moe.go.th>.
- จำนงค์ บุญเรือง. (2556). *การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์สำหรับครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ชลธาร สมาน. (2560). *การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- พิศนา แคมมณี. (2559). *การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม*, 3(1), 22-25.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ภัทรพงษ์ ปองดี. (2560). *การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรทวิศึกษาของสถานศึกษา มัธยมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม*. <http://.rmu.ac.th>.
- มังกร หริรักษ์. (2554). *ประเด็นปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รัตนา จันทรรวม. (2560). *นวัตกรรมการบริหารโรงเรียนระบบทวิศึกษาตามแนวคิดหลักสูตรการศึกษาเชื่อมโยงสู่อาชีพ [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รุ่งทิวา จันทน์วัฒนวงศ์. (2557). เอกสารประกอบการสอนวิชาการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development). คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ศรีวรรณ มีคุณ. (2559). การจัดการศึกษาหลักสูตรทวิศึกษา. <https://etheses.rbru.ac.th/pdf-uploads/thesis-251-file06-2018-08-02-14-07-45>.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2561). หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา). กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมในศตวรรษที่ 21. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). การวางแผนการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศให้ก้าวทันต่อกระแสอาชีพในปัจจุบัน. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). แนวทางการจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2559). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กระทรวงศึกษาธิการ.